

sand Liberalitet at sænke sig ned i Selvtilbedelse af sit Eget, at lufte Dinene for, hvad der ligger udenfor, og fordybe sig, ligesom de hinduiske Fakirer gjøre det, i Beskuelsen af sit Eget og sin egen Fortid; det anser jeg for høist uheldigt og for at ville føre til Fordærvelse. Jeg anser det for en berettiget Fordring, at vi yde det oldnordiske Studium en bedre Plads, end det har havt før, at vi lade det blive et væsentligt Element med i de Unges Dannelse; men vi skulle ikke bilde os ind, at vi ved Hjælp af det alene kunne naa den høiere Videnskabelighed, som kun lader sig naa ved en Forening af de forskjellige Sprogdiscipliner. Det gaar nu med det oldnordiske Studium, ligesom det gaar i Sjæns Drama med Kongesemnet Skule. Det oldnordiske Studium er blevet en mægtig Mand i vort Land; vi hyde ham ind og sige til ham: Tag Del med i at styre Land og Rige, Du skal blive Karl, ja endogsaa Hertug. Men Skule vil være Konge, Skule vil regjere idetmindste skiftevis med Haakon. Men denne Skule har ligesaa lidt som den anden Skule i Dramaet „den sande Kongstanke“; denne Skule har hverken Die til at se eller Gyne til at give den Universalitet, som maa kræves af en høiere videnskabelig Skoleundervisning. Vi skulle stræbe efter at samle i en Totalitet de forskjellige Sider af den Aandsretning, som kan føre til Modenhed og Dannelse, men vi skulle ikke bilde os ind, at vi ved at vælge ud denne ene, isolerede Side kunne bringe Andet tilveie end en sygelig Selvtilbedelse, langt fjernet fra den sande nationale Følelse, for hvis Udvikling visse Ingen mere end jeg kan nære varme Døfler.

Det er, siden Spørgsmaalet om den lærde Undervisning har ligget for her i Folkethinget, og vistnok i alle de ti Aar, i hvilke jeg nu har havt Sæde her, den første Gang, at jeg har havt Leilighed til at udtale mig derom, og deri beder jeg ogsaa at søge Udflydningen for, at jeg saa længe har lagt Beslag paa Thingets Opmærksomhed. — Men da jeg meget ønskede at kunne under Et samle, hvad jeg har at sige med Hensyn til Spørgsmaalet i dets Helhed, vil jeg endnu udbede mig Opmærksom-

hed et Dieblit for nogle Bemærkninger om den Del, som efter min Overbevisning vilde være rigtig at følge ved den Reform af den forberedende høiere Undervisning, som vel ikke i dette Dieblit har stor Udsigt til at sættes igjennem, men som nødvendig maa forhandles videre, og som ganske vist maa omfatte noget Mere end blot Skolerne for at blive fuldstændig. Min Forudsætning er den, at den lærde Skole skal ikke alene være en Forberedelse for dem, der ville være Statens Embedsmænd; jeg anser det for at være den lærde Skoles Opgave overhovedet at hyde det høieste Maal af videnskabelig Forberedelse og Udvikling, som kan opnaas i vort Land, og mit Dnske er, at enhver Reform, som foretages af de lærde Skoler, maa ske med den Opgave for Die at drage saamange som muligt af Landets Borgere ind under deres Omraade for derved at sprede Kundskaber og Dannelse i saa vide Kredse som muligt. Jeg vilde anse det for at være en ligefrem Fordel, om vi fra den nu bestaaende Tilstand kunde vende tilbage til den Tilstand, hvori de lærde Skoler befandt sig før 1845. Jeg tror, at den Forandring, som dengang blev gjort, har været i alle Maader særdeles uheldig, og at det vilde være relativt et Fremfærd, dersom vi kunde vende tilbage til de gammeldags lærde Skoler, som lagde ensidig Vægt paa Latinen og Græffen og derpaa sendte deres Studenter ind til Universitetet for der at underkaste sig den saakaldte filologisk-filosofiske Examen. Men jeg indrømmer paa den anden Side, at det vilde være uforstandigt i dette Dieblit at stille sig som Opgave blot at vende tilbage til en saadan Tilstand; men den Fordel, som den daværende Tilstand havde, var den, at den uden nogen Overlæselse eller Behyrdselse, uden nogen Svækkelse af Aandens Gyner og Energiens Styrke, bragte Disciplene paa nogle enkelte Omraader saa vidt, at deres Karakter, deres aandelige Udvikling derved kunde siges at have faaet et virkeligt afgjørende Præg. Der var unegtelig Ensidighed hos de Studenter, som dengang præstereedes; men det var en af de Ensidigheder, som kunde være gavnlige. De synes fattige i Kundskaber imod dem, der nu produceres, men vare dog maaske